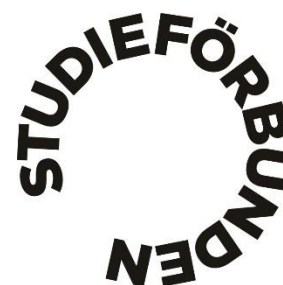

Stockholm, 2020-04-08

Ert dnr: U2020/00750/GV
Vårt dnr: 2020/6/9/ds
Till: Utbildningsdepartementet

Statistik om studieförbundens deltagare – ansvaret och personuppgiftsbehandlingen

Studieförbunden har fått promemorian ”Statistik om studieförbundens deltagare – ansvaret och personuppgiftsbehandlingen” på remiss. Nedan följer våra synpunkter.

Sammanfattning

Studieförbunden tillstyrker förslaget att statistikansvaret för officiell statistik över studieförbunden ska föras över från Myndigheten för kulturanalys till SCB.

Studieförbunden tillstyrker även att SCB ska ges rätt att behandla känsliga personuppgifter som rör enskilda individers hälsotillstånd för framställning av officiell statistik över studieförbunden.

Överföring av statistikansvaret till SCB

Studieförbunden tillstyrker förslaget att statistikansvaret för officiell statistik över studieförbunden ska föras över från Myndigheten för kulturanalys till SCB.

Studieförbunden ser mycket positivt på att ansvaret för offentlig statistik om folkbildningen samlas hos SCB. Studieförbundsstatistiken är en viktig källa till kunskap om deltagandet i bildnings- och kulturverksamhet idag och över tid. Statistiken är även viktig för studieförbundens eget arbete med intern kontroll. Att statistiken är ändamålsenligt presenterad och av god kvalitet är därför av hög prioritet.

I dagsläget är det svårt för en intresserad allmänhet att ta del av statistik om studieförbunden. Myndigheten för kulturanalys har, som nämns i promemorian, utkommit med endast en publikation om studieförbunden och SCB:s nuvarande webbplats för studieförbundsstatistik är svårnavigerad eftersom statistiken presenteras i form av en stor mängd fasta tabeller. Även för personer inom studieförbunden är det ofta svårt att hitta de uppgifter som efterfrågas och att göra jämförelser över tid eller summeringar av verksamhet inom flera studieförbund. Särskilt svårt att få fram är uppgifter om unika deltagare.

Såväl Statskontoret som professor Erik Amnå¹ har efterfrågat en ökad transparens vad gäller folkbildningens verksamheter. En mer lättillgänglig studieförbundsstatistik skulle vara ett viktigt steg i den riktningen.

För den statistik på andra områden som SCB själva ansvarar för erbjuds dynamiska uttag med möjlighet att redan i uttagstillfället välja parametrar att ha med samt hur presentationen ska se ut. Folkhögskolestatistiken presenteras exempelvis med det verktyget. Detta underlättar olika former av nedbrytningar på kommun- och länsnivå och jämförelser mellan år och mellan olika studieförbund. Studieförbunden förväntar oss att överföringen av ansvar från Kulturanalys till SCB kan möjliggöra en utveckling av studieförbundsstatistiken så att även presentationen av denna blir mer lättillgänglig och dynamisk.

2.2 Behov av rättsligt stöd för behandling av känsliga personuppgifter

Studieförbunden tillstyrker att SCB ska ges rätt att behandla känsliga personuppgifter som rör enskilda individers hälsotillstånd för framställning av officiell statistik över studieförbunden.

Genom bestämmelser i förordningen om statsbidrag till folkbildningen är det fastställt i svensk rätt att studieförbundens bedrivande av utbildnings-, bildnings- och kulturverksamhet är en uppgift av allmänt intresse. Även folkbildningsverksamhet som omfattas av kommun- eller landstingsfullmäktiges beslut anses som en uppgift av allmänt intresse. De tio studieförbunden behandlar personuppgifter dels för att administrera folkbildningsverksamhet och kommunicera med registrerade, dels för att tillgodose förordningskrav samt Folkbildningsrådets och andra bidragsgivares krav på att kunna följa upp, utvärdera och kvalitetsgranska verksamhet.

I augusti 2018 gjordes en förordningsändring i *Förordningen (2011:1163) om statsbidrag för särskilt utbildningsstöd* för att möjliggöra för folkhögskolan att behandla känsliga personuppgifter rörande enskilda individers hälsotillstånd. För studieförbundens del gjordes ingen motsvarande förordningsändring.

Detta påtalades inte av Studieförbunden vid tillfället eftersom Studieförbunden gjort tolkningen att behandlingen av känsliga personuppgifter om hälsotillstånd inom studieförbunden inte behövde regleras särskilt eftersom den endast skedde på gruppnivå.

SCB har nu gjort bedömningen att behandling av uppgifter om funktionsnedsättning på aggregerad nivå för ett arrangemang i kombination med behandling av uppgifter om personnummer för de personer som deltagit i arrangemanget innebär att SCB behandlar uppgifter om enskilda individers funktionsnedsättning och behöver rättsligt stöd för den behandlingen.

Studieförbunden står bakom den bedömning som SCB har gjort av att reglering krävs men vill särskilt uppmärksamma regeringen på att säkerställa att den föreslagna skrivningen i bilaga till förordningen (2001:100) om den officiella statistiken ger stöd *även för de tio studieförbundens insamling av uppgifter om antal deltagare med funktionsnedsättning*, så som insamlingen går till idag.

¹ I Folkbildningsrådets studie "När tilliten provas - en studie av studieförbundet Ibn Rushds samhällsbidrag" (2020)

6. SCB:s och Folkbildningsrådets skäl för att behandling av känsliga personuppgifter ska tillåtas i den officiella statistiken

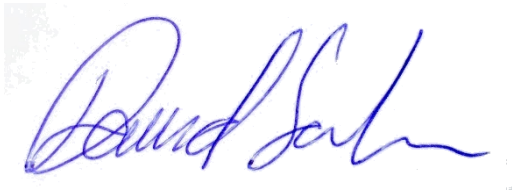
Studieförbunden delar SCB:s och Folkbildningsrådets bedömning att det finns ett samhällsintresse i att behandla uppgifter om studieförbundens deltagare, även avseende vissa känsliga personuppgifter. Studieförbunden vill emellertid tydliggöra vilka uppgifter det faktiskt är som samlas in av de tio studieförbunden.

De tio studieförbunden samlar som tidigare nämnts inte in uppgifter om funktionsnedsättning på individnivå, utan enbart på gruppnivå. Registreringen av funktionsnedsättning på aggregerad nivå är, precis som promemorian anger, knuten till det tillgänglighetsbidrag som delas ut av Folkbildningsrådet. Tillgänglighetsbidraget ska täcka merkostnader som uppstått i samband med pedagogiska anpassningar av verksamheten med syftet att göra den tillgänglig för person med funktionsnedsättning.

Viktigt att påpeka i sammanhanget är att det som i praktiken registreras är *antal deltagare med funktionsnedsättning i behov av särskilt stöd som har inneburit en merkostnad för studieförbundet*. Deltagare med funktionsnedsättning men som inte är i behov av särskilt stöd kan följaktligen delta i arrangemang utan att registreras på annat sätt än som vanliga deltagare. Det går därför inte att sätta likhetstecken mellan antal deltagare studieförbunden erhåller tillgänglighetsbidrag för och totalt antal deltagare med funktionsnedsättning inom studieförbundens verksamhet.

Om ambitionen är att framställa mer heltäckande statistik över hur folkbildningen når deltagare med funktionsnedsättning och hur dessa individer påverkas av att delta krävs alltså en annan typ av statistikinsamling än i dagsläget.

Studieförbunden i samverkan

David Samuelsson

Generalsekreterare